

negotiis: Card. de Luca in *Rel. Rom. Cur. Disc. IV, n. 2.* Porrò Legato a letere in aliquam Provinciam adventante, alterius, si qui ibidem sit, minoris Legati omnis prorsus cessat auctoritas: *Cap. 8, de Officio Legati.*

(**) VIII. Profectò a sæculo XI non parum exerevit numerus, et auctoritas Legatorum in Hispania, opera præsertim Pseudo-Isidori Collectionis. Horum officium in hoc maximè erat, quod controversias inter Episcopos exortas finirent, Concilia convocarent, ac Metropolitans ad Canonum promulgationem, et observantiam cogèrent. Unde ab Urbano II, missus est Renerius Cardinalis, ut Archiepiscoporum Narbonensis, et Tarraconensis extingueret controversias de Primatu, Toletano Archiepiscopo nuper adserto: ab Innocencio II, Guido Cardinalis, qui Synodum Burgensem collegit: ab Honorio III, Joannes Cardinalis, qui Synodum Ilerdensem coegit, cujus Constitutiones Asparragus Archiepiscopus Tarraconensis ex injuncto sibi a Legato munere promulgavit. Ne plures. (*)

IX. Legatorum a Latere plurimæ sunt facultates, quas partim extraordinario, speciali que mandato habere solent: uti quaslibet Ecclesias quomodolibet exemptas visitare; in causis majoribus, qua civilibus, qua criminalibus, judicare; reos vel enormium criminum absolvere; beneficia vacantia, etiamsi juris patronatus Ecclesiastici sint, reservata, aut affecta conferre; in ordinibus suscipiendis, et in matrimoniorum impedimentis dispensare, aliaque non pauca, quæ videbis apud Fagnanum de *Officio Legati.*

X. Alterum Legationis genus subeunt Legati, qui *Minores* dicuntur, vel simpliciter Missi; quippè qui non sunt de numero Cardinalium, sed dumtaxat R. Pontifice jubente Legatorum munere defunguntur. Ex horum numero sunt Nuntii Apostolici antiquis Apocrisariis respondentes, quos potestate quasi a latere Legati instructos Sedes Apostolica ad Reges, Magnos Princeps, Resque publicas mittit. Quanta sit hujusmodi Legatorum potestas ex tenore Brevium Pontificiorum dignoscatur oportet. Unde Cardinal. de Luca *Discursu XXXIII, ad Concil., Tridentinum num. 21,* monet, quoad jura Legatorum certam regulam statui non posse, *quum totum pendeat a tenore facultatum.*

XI. Ad tertium tandem Legationis genus pertinent Legati nati, qui sanè iidem sunt, atque illi, qui jure antiquo ex privilegio suarum Ecclesiarum legationis munus obibant: de his satis § V. Hujusmodi prærogativa fruuntur Episcopi Cantuariensis, et Eboracensis in Anglia, Arelatensis, Bituricensis, et Lugdunensis in Gallia, Toletanus, et Bracarensis in Hispaniis, Pisanus in Italia pro Corsica, alique.

XII. Nec tantum Episcopis, verùm et Principi alicui ob præclara in Ecclesiam merita munus *Legati nati* a Sede Apostolica aliquando adtributum est. Ita Sicilia Rex Legatus natus R. Pontificis est in toto Regno, sive ex Bulla Urbani II. Salerni an. 1098, edita, quàm *Monarchie Siciliæ* vulgò nuncupant, sive ex Bulla Benedicti XIII. 3. Kal. Septembr. an. 1728, emanata, quæ vim concordie habet. Et meritò quidem hoc nomine donatur; ea enim Pontifex pacis studiosissimus dissidia, quæ R. Sedem inter. ac Reges Siciliæ diu exarserant, sapienter extinxit.

CAPUT SEXTUM.

DE PATRIARCHIS, EXARCHIS, ET PRIMATIBUS.

I. Vox *Patriarcha* id potissimum significare videtur nimirum *Principem Familiæ, Cognationis, vel Tribus,* apud *Hesychium,* et apud *Suidam Regiones, Tri-*

bus, locorum Præfecturæ. Primus alicujus familiæ auctor, unde alii descenderint, *Patriarcha* dictus est: *Suidas* ib.

II. Quamvis Socrates, qui Historiam suam edidit an. 440, primus Episcopis Christianis, qui pluribus provinciis præsent Patriarchæ nomen dederit: *Lib. V, cap. 8,* at publica Ecclesiæ auctoritate in Syn. Chalced. an. 451, primum ita vocati sunt: *Act. III.*

III. Qui seriùs Patriarchæ dicti sunt, antiquitus *archiepiscopi, et Exarchi Diæceseos* nuncupabantur. Etsi enim nunc unum idemque sint Archiepiscopus, et Metropolitanus; attamen prioribus Ecclesiæ sæculis nomen Archiepiscopi vix ulli dabatur Episcopo, nisi cujus jurisdictio super totam aliquam Imperii Diæcesim se extenderet uti Episcopis Alexandrino, Antiocheno, Ephesino. Quamobrem Justinianus Imp. Episcopatum Justinianæ I, in sedem Patriarchalem erigens sanxit: *Volumus, ut non solum Metropolitanus, sed etiam Archiepiscopus fiat.* Novell. XI. *Exarchi* quoque *Diæceseos* vocabantur ad distinguendos eos ab *Exarchis unius cujusdam Provinciæ,* qui tantummodo Metropolitanani erant. Ita Dominus. Episc. Antioch. *Orientalis Diæceseos Exarchus* in Conciliis Antiocheno, et Chalcedonensi adpellatur.

IV. Uti nomen Archiepiscopi, ita quoque Diæceseos vox antiquitus multò amplioris erat significationis. Ad rem Theodorus Balsamon in Can. IX, Chalced. *Diæcesis autem est, quæ multas sub se habet provincias.* Rufinus etiam in suo Breviario: *Et in Diæcesi, inquit Macedonia Provinciæ sunt septem: Macedonia, Thessalia &c.* At quæ modo Diæcesis adpellatur, antiquitus dicebatur *Paræcia:* uti observabimus in titulo de Episcopis.

§ I.

DE PATRIARCHARUM ORIGINE.

V. Ut rectè in Patriarcharum originem inquiratur, omninò distinguendum censeo inter dignitatem Patriarchicam ex una parte, et potestatem ex altera. Atqui Ecclesiarum Romanæ, Alexandrinæ, Antiochenæ dignitatem, ac splendorem ex eo præcipuè profluxisse, quod a S. Petro fundatæ fuerint, perspicua demonstrant Eusebii, Chrysostomi, Nazianzeni, Theodreti, aliorumque veterum testimonia, quæ vides apud Thomas, de *N. ac V. Eccl. Disc. Part. I, lib. I, cap. 8.* Ad rem Hinckmarus Rem. Tom. II, pag. 402. *Sedes Ecclesiarum Romanæ Alexandrinæ. et Antiochene idcirco speciales sedes dici. . . quoniam Sedes sunt, quin potius una Sedes Magni Petri Apostolorum Principis.*

VI. Quid quod ex Sedium dignitate earundem auctoritas, ac potestas effluxit? Profectò quum ex Roma, Alexandria, et Antiochia vicinis, et circumjacentibus regionibus evangelicæ prædicationes lux refulxerit, hinc factum est, ut cæterarum veluti Parentes haberentur, et Matrices. Qua de re ubi in earundem regionum civitatibus Episcopos constitui oportuit, hoc jus non nisi ad Ecclesiæ Matricis Episcopum spectare visum est, a quo ipsa fidei plantatio, et Ecclesiarum institutio profecta agnoscebatur. Hujusce auctoritatis veluti specimem dedit S. Paulus, qui, uti sequenti titulo videbimus, Titum Cretæ reliquit, ut constitueret per civitates Presbyteros, id est Episcopos.

VII. Præterea quum identidem hæreses, et schismata erumperent, ac inter Episcopos controversiæ oborirentur; quidnam fidei tuendæ, ac paci Ecclesiarum

fovendæ conducibilius videri poterat, quàm ad Ecclesiæ Matricis Episcopum confugere, cui jure paternitatis filiarum Ecclesiarum cura agenda erat? Hoc jure usus est Polycrates, dum ad discutiendam de Paschate controversiam totiùs Asiæ Concilium convocavit, cui ipse præfuit: *Euseb. Lib. V, cap. 24*, tum medio sæculo III, Episcopi Libyæ Superioris, qui Sabelliano adhæserant, nonne ab hæresi recesserunt, Dionysio potissimum Alex. agente, *ad cujus curam*, uti scribit Athan. Epist. de Sent. Dionys. *Ecclesiæ illæ pertinebat?* Tum Episcopum Ephesimum minoris Patriarchæ dignitate refulsisse constat, eo quod, uti scribit Iren. apud Euseb. *Lib. III, cap. 23*, Ecclesia Ephesina et a Paulo fundata fuerit, et Joannem usque ad Trajani tempora habuerit Præsidentem. Igitur a gloria Conditoris et a jure Paternitatis Sedium Patriarchalium primum dignitas, et splendor, dein potestas, et auctoritas est deducenda.

VIII. *At, inquires, qui tanta Hierarchiæ Ecclesiasticæ cum civili politia conformitas? Respondeo.* Quum Apostoli orbem universum ita inter se divisissent ut singulis singulæ provinciæ ac nationes adsignarentur, profectò nihil ipsis ad Evangelium faciliùs, feliciùsque disseminandum opportuniùs visum est, quàm, ut in civitate principe, sive metropoli fidei semina ingererentur; ut quum ibi, Deo incrementum dante, radices egissent, sic paullatim, veluti ex stirpe palmites producantur, et gemmæ erumpunt, vicina quoque oppida, et circumjectæ gentes indè fidei lumen reciperent.

IX. Hinc S. Petrus, cui, uti Apostolorum Principi, præcipuè Orbis Diœceses obvenerant, Romana scilicet, Ægyptiaca, et Orientalis, profectò sapienter id egit, ut Roma primum, Alexandria, et Antiochia fidei lucem adspicerent. Namque Idololatria ibi eversa, ac prostrata, ubi magis dominabatur, haud difficilè futurum erat, eandem in oppidis, et in exiguis, ac minus præstantibus urbibus dejicere. Atque eo intuitu civiles Imperii politia ad patriarchicæ dignitatis institutionem contulisse videtur. Patet igitur primum ab Civili politia ordine, at remotiùs; dein ab S. Petri dignitate, et quidem proximè patriarchalium Ecclesiarum splendorem, tum et potestatem, ac jurisdictionem profluxisse. At verò, quod Sedes Antiochena tertia esset ordine post Romanam, et Alexandrinam; licet Antiochenam per se, Alexandrinam tantummodò per discipulum suum S. Marcum D. Petrus fundaverit; id nonnisi Politia civili tribui quiverit, in cujus ordine Alexandria Antiochiæ præstabat. Adeundus omninò hac de re Ildephonsus Clem, de Arostegui in sua concordia Pastoralis *Lib. I, cap. 2*, unde haud pauca pro adstruendo hoc nostro systemate excerptimus.

X. Patriarchica potestas primitus quidem tribus potissimum constitit. 1. Ut in dubiis Matrix Ecclesia, a qua Parœciarum fides sumsit exordium, consuleretur. 2. Ut ordinatio, quæ ab ea ad Episcopos Diœceseos primum manarat, ab eadem in Metropolitanos saltem continenter flueret. 3. Ut ad Diœcesanam Synodum ii maximè convocarentur, qui civitatem principem consilii causa frequentare consuevissent.

XI. At ultra etiam moribus, et privilegiis ea potestas sensim extensa est, ac tandem *Can. VI*, Nicæno primum Ecclesiastica Sanctione firmata fuit. Et sanè verba illa: *Antiqui mores servantur; . . . sua privilegia, ac suæ dignitates, et auctoritates Ecclesiis servantur;* quid, inquam, verba hæc exhibent, nisi ut Episcopis Alexandrino, et Antiocheno novo Œcumenicæ Synodi Decreto ea jura firmentur, quibus jamdiù ex antiquis moribus fruebantur?

XII. Demùm Concilii Constantinopolitani *Can. II*, ejusdem potestatis distinctiùs,

exactiùsque limites præscripti sunt. Sic enim habet: *Episcopi ultra Diœcesim ad Ecclesias, quæ extra suos limites sunt, ne accedant. . . . sed secundum Canones Episcopus Alexandrinus Ægyptum solum regat &c.* Profectò cur hic Canon ederetur, illud potissimum in causa fuit, quod nonnulli Episcopi extra proprium territorium episcopali potestate usi fuerant. E. g. Petrus Alex. aliquot Episcopos Cpolim misserat, ut ibi Maximum Cynicum Episcopum consecrarent. Meletius Antiochenus in eadem Imperiali Urbe plures dignitatis episcopalis actus exercuerat. Nimia igitur confidentia, ac libertatis Episcopis fræna Can. Constantinopolitano injecta sunt, ne extra propriæ Diœceseos limites Episcopi agerent.

XIII. En igitur quomodo ad Patriarchicam dignitatem, Potestatemque constituendam simul conspirarint Civilis Imperii Politia, Gloria Conditoris, Antiqui in Ecclesiam inducti mores, *Can. VI*, Nicænus, ac demùm *Can. II*, Constantinopolitanus.

§ II.

PATRIARCHARUM JURA, ET OFFICIA EX VETERI, NOVAQUE ECCLESIE DISCIPLINA.

XIV. Verùm Patriarcharum jura præcipua erant. 1. Omnes suæ Diœceseos Metropolitans ordinare. 2. Synodum Diœcesanam convocare, eidemque præsidere: 3. Adpellationes a Metropolitanorum judiciis accipere. 4. In Metropolitanis, et Metropolitanis negligentibus, in eorum etiam suffraganeos delinquentes animadvertere, ac etiam censura Ecclesiastica uti. 5. Leges Imperiales ad Ecclesiasticum regimen attinentes suis Metropolitanis impertiri. 6. Enormis culpæ reorum absolutionem sibi reservare. 7. Metropolitans Legatos suos constituere. 8. Demùm in rebus magni momenti a Metropolitanis suis consulendi erant. At de his fusiùs in nostris *Antiquitatibus Christianis*.

§ III.

DE PATRIARCHATU ROMANO, EJUSQUE CONFINIIS, ET AMPLITUDINE.

XV. *Can. VI*, Nicæno de Patriarchis Alexandrino, et Romano sic decernitur: *Antiqui mores servantur, qui sunt in Ægypto, Libya, et Pentapoli, ut Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem, quandoque et Episcopo Romano hoc est consuetum.* Porro ex hoc Canone, uti de Patriarchæ Alexandrini potestate constat ita ex adverso de Rom. Patriarchatu gravis exoritur controversia nimirum quinam ejus limites fuerint.

XVI. Petrus de Marca, Thomassinus, Bacchinius, Schelestrate Romanum Patriarchatum ad totum extendunt Occidentem; at contra Dupinius, et Dughetius, aliique ad decem Provincias contrahunt Præfecturæ Romanæ subjectas: nimirum Picenum suburbicarium, Campaniam, Tusciam, et Umbriam, Apuliam, et Calabriam, Brutios, et Lucanium, Sannium, Valeriam, Sardiniam, Siciliam, et Corsicam. Demùm prorsus ridenda Salmasii opinio, qua Rom. Patriarchatus intra centesimum ab urbe lapidem clauditur.

XVII. Verùm enim verò triplex Rom. Pontificis notio omninò præ oculis habenda est: 1, ut Primas totiùs Ecclesiæ; 2, ut præcipuus totiùs Occidentis Inspector; 3, ut provinciarum Vicario urbeo subjectarum Rector, et Princeps. Porro si

Primatus jure divino in universa Ecclesia statutus inspicitur, ejus potestas Orientem, et Occidentem, totamque Ecclesiam suo sinu complectitur, et per universum Orbem qua latè patet fidelium nomen extenditur.

XVIII. Si verò, ut totiùs Occidentis latiori quodam sensu Patriarcha consideratur, peculiaria quædam ei jura conveniunt, et quidem ex primæva antiquitate. Sicuti enim S. Petrus, uti Princeps Apostolorum, totiùs Christiani Orbis Caput erat, et Primas: at ratione Apostolatus ipsemet in Provinciarum partitione totiùs Occidentis Diœceses obvenere. Sic R. Pontifex S. Petri successor, licet in universum Christianum Orbem non honoris modo, verùm et jurisdictionis primatum haberet: Occidentales tamen Diœceses ad ipsum peculiari quodam jure semper attinere, quarum specialiore curam sollicitudinemque gessit. Unde a Basilio *Ep. 10. Occidentalium Coryphæus* dicitur, et ab Augustino, *Lib. I.* contra Julianum *Occidentalis Ecclesiæ Præsidentis*. Tum Patres Arelat. *Ep. ad Sylvestrum Papam*, eum Majores Diœceses tenere scribunt. Eodem intuitu Cyrillus Alex, in Synodo Ephesina Jo. Antiochenum admonebat, ut ii omnes latam a Cælestino Pontifice adversus Nestorium sententiam sequantur, qui totiùs Occidentis communionem amplecti volunt. His accedit, Episcopis Occidentalibus in more fuisse, in ambiguis Ecclesiastici regiminis expediendis negotiis R. Sedem consulere, ad quos sua Responsa R. Pontifices dedisse antiqua produnt Ecclesiæ monumenta; neque in re satis perspicua juvat diutiùs immorari: atque adeo ambigendum non est, R. Pontifices Diœceson Occidentalium specialiore quandam curam semper gessisse. Videsis Petrum de Marca *Lib. I, cap. 1.*

XIX. Deniquè si regimen immediatum Provinciarum, quæ Vicario urbeo subijciebantur, attendatur, in quo propria, ac stricta Patriarchatus Romani notio constitit, non ultra decem Provincias superius enumeratas patuisse his ferme argumentis Vir ille doctissimus Petrus de Marca ostendit.

1. Potiora Patriarcharum jura semper fuerunt, Metropolitans ordinare, adpellationes a Synodis provinciæ recipere, Synodum Diœceseos indicere, eidemque præsidere. At primo sicuti constat Romanos Patriarchas hisce juribus per decem illas Provincias fuisse usos; ita quoque neutiquam ambigendum, Episcopos, ac præcipue Metropolitans per Gallias, Hispanias, Africam, aliasque Occidentis Diœceses fuisse in Sinodis Provinciæ ordinatos. Quinimmo in ipsa Diœcesi sic proprie dicta *Italica*, ut a Romana distingueretur, Episcopi haud quidem a R. Pontifice, sed ab Episcopo Mediolanensi ordinabantur, qui Italiæ sic proprie dictæ veluti Primas erat. Id ex pluribus Ambrosii Epistolis constat, ac præsertim ex *XXV*, in qua jus sibi tribuit constituendi Episcopos per Æmiliam, Venetias, cæterasque finitimas Italiæ partes. Tum Ambrosius ipse ex Theodoro *Lib. IV, cap. 7*, ab Italiæ Episcopis jussu Valentiniani Mediolanum coactis ordinatus est.

2. Etiam post receptos Canones Sardicenses nonnisi raro, et difficulter ex solo Occidente in caussis ordinariis, et minoribus ad R. Pontificem, uti Patriarcham appellatum reperire est: neque Patres Sardicenses Episcopo Romano, uti Patriarchæ, verùm uti Primati totiùs Ecclesiæ jus tribuerunt, ut qui se gravatos in Provinciis erederent, etiam ab longinquis regionibus ad Romanam Sedem confugerent: *S. Petri memoriam honoremus, ut scribatur ab his &c.* tum constat intuitu potissimum Athanasii, qui ad Julium I confugerat, hunc Canonem fuisse conditum. Canon igitur Sardicensis Romanum Patriarchatum non spectat.

3. Uti Romana Ecclesia suas habebat Diœcesanos Synodos *Romanas* dictas;

ita quoque Gallia, Hispania, Africa, aliæque Occidentis Diœceses suas habebant Synodos, de quibus Episcopi in caussis quidem communibus, et ad Ecclesiæ unitatem pertinentibus ad R. Pontificem referebant; at ubi peculiare Provinciarum, et Diœceson res tractandæ essent, etiam inconsulto R. Pontifice, cognoscebant, et judicabant. Unde S. Ambrosius in Synodo quadam Italica sententiam rescidit Syagrii Episcopi Veronensis, qui Virginem quandam per calumniam accusatam damnaverat; id patet ex binis ad eundem Syagrium Ambrosii Epistolis.

4. Uti Pontifex Diœceseos Romanæ, ita Diœceseos Italiæ Episcopus Mediolanensis peculiarem quandam curam gerebat: Ambrosius *Ep. XXV*, ad Ecclesiam Vercellensem: *Conficior dolore, scribit, quia Ecclesia Domini, quæ est in vobis, sacerdotem adhuc non habet. . . et mihi adscribitur vestra intentio, quæ adfert impedimentum.* Tum ipsemet Ambrosius Vigilio, quem Episcopum Tridentinum ordinaverat, Ecclesiam, quæ est ad Forum Cornelii, commendat: *Commendo tibi Ecclesiam, quæ est ad Forum Cornelii, quo eam de proximo intervias, donec ei ordinetur Episcopus. Occupatus diebus Quadragesimæ ingruentibus tan longe non possum excurrere.*

5. Episcopi Italiæ Mediolanensi Antistiti tanquam Exarcho, sive Primati subijciebantur. Id tum ex hactenus dictis, tum quoque ex eo perspicuum est, quod Ambrosius, detectis Bononiæ corporibus SS. Vitalis, et Agricolæ, et Mediolani reliquiis SS. Gervasii, et Prothasii, Epistolas hac de re ad omnes Diœceseos Italiæ Episcopos dedit cum hac *Dilectissimis Fratribus, et universis plebibus per Italiam: Fratribus per omnem Italiam constitutis.* Adhæc Episcopi Italiæ in Conciliis sub hæc peculiari formula subscribunt; e. g. in Concilio Sardicensi, *Prothasius ab Italia de Mediolano, Ursatius ab Italia de Brixia, Severus ab Italia de Ravenna &c.*

XX. Porrò ex hucusque prolatis illud satis manifesto efficitur, Ecclesias Italiæ ad Episcopum Mediolanensem, haud verò ad R. Pontificem jure Patriarchico strictè sumpto pertinuisse. Id quod potiori jure affirmandum est de Africa, Hispania, Gallia, aliisque Occidentis Diœcesibus.

XXI. At qui omiserim Rufinum IV Sæculi qui Canonem Nicænum sic vertit, ut Rom. Patriarchatui *Ecclesias Suburbicarias* subjectas exhibeat? Profectò eo sensu dictæ sunt Ecclesiæ suburbicariæ, quo dicebantur *Regiones, et Provinciæ Suburbicariæ*; at Regiones suburbicarias nunquam Occidentem universum, sed nonnisi decem illas provincias Romanam componentes Præfecturam significasse pluribus demonstrat Sirmondus; præcipuè verò ex Notitiâ Imperii, ubi de Vicarii Urbis Potestate hæc habentur: *Sub dispositione V. S. Vicarii Urbis Romæ Provinciæ infrascriptæ. Consularis (1) Campaniæ, (2) Tusciæ, et Umbriæ Picensi Suburbicarii, Siciliæ, Corrector (3) Apuliæ, et Campaniæ, (4) Bruttiorum, et Lucaniæ, Præsides (5) Samnii, Sardinie, Corsicæ, et Valeriæ.* Igitur IV sæculo, quando scripsit Rufinus, Rom. Patriarchatus non ultra patebat.

XXII. Illud hic postremò observandum, Romanum Patriarchatum successu temporis, Apostolicis institutis Vicariis, injecta Metropolitans Palliorum necessita-

- (1) Campania.
- (2) Toscana.
- (3) Pulla.
- (4) Calabria la baja.
- (5) Abrazo.

te, ac missis per totum Occidentem Legationibus magis magisque patuisse, donec tandem per Occidentem universum se extenderit; atque adeo, uti mox videmus IX sæculo inductis Isidorianis Decretalibus, R. Pontifex Primates instituerit, sibi subjectos.

XXIII. Reliquis Patriarchis longe eminebat Romanus; et quidem pluribus titulis. 1. Quia R. Patriarchatus Principatui totius Ecclesiæ adhærebat. 2. Quia non Metropolitans modo, si qui erant, verum et omnes omnino suæ Dioceseos Episcopos ordinabat. In quo sanè cum Alexandrino conveniebat; at in eo ipsi præstabat, quod Patribus Nicænis veluti norma fuerit ad æquale jus Episcopo Alexandrino confirmandum. 3. Quia Romanam Ecclesiam S. Petrus per se fundaverit, neque fundatam dein reliquerit, sed eandem per annos XXV rexerit, ibidem mortem obierit, ac sui corpusculi deposito honestavit. *Simon Petrus, ita Hieronymus de Viris illustribus in Petro, Romam pergit, ibique XXV annis Cathedram Sacerdotalem tenuit usque ad ultimum Neronis annum, a quo et adfixus cruci martyrio coronatus est capite ad terram verso.*

§ IV.

DE PATRIARCHATU CONSTANTINOPOLITANO.

XXIV. Igitur ad IV usque sæculum nonnisi tres in Ecclesia agniti Patriarchæ, scilicet Romanus, Alexandrinus, et Antiochenus. At eodem sæculo tres alii adparent Patriarchæ; nimirum Ephesinus in Diocesi Asiatica, Cæsarensis in Pontica, et Heraclensis in Tracia. Hi sanè specialibus quibusdam Patriarcharum Romani potissimum, et Alexandrini juribus non fruebantur; at præcipua si inspiciamus, profecto veros fuisse Patriarchas haud negabimus. Ordinabantur enim ab omnibus Dioceseos Episcopis, suarum Dioceseon indicebant Synodos, aliaque magis propria Patriarcharum jura exercebant. Neque negotium facessat, quod Exarchorum, haud verò Prtriarcharum titulo donati fuerint: antiquitus enim, uti supra notavimus, ad Dioceseos Episcopos designandos promiscue Patriarchæ, et Exarchi adhibebantur adpellationes.

XXV. Ex tribus hisce Exarchatibus unus emersit Constantinopolitanæ Ecclesiæ Patriarchatus. Quamvis enim Episcopo Bizantino *Can. III, Constantinopolitano* nonnisi honoris prærogativa post Romanum concessa fuerit; at deinceps faventibus Imperatoribus, ac ipsius Urbis splendore id ferente, quandam in tres illas Dioceses potestatem exercere cœpit, donec tandem in Synodo Chalced., reclamantibus tamen Rom. Sedis Legatis, Episcopo Constantinopolitano in tres illas Dioceses jus Patriarchicum concessum est.

XXVI. Intercesserunt quidem huic novitati R. Pontifices, atque in primis S. Leo, et Gelasius violatam dolentes politiam in Synodo Nicæna inductam, vel dumtaxat confirmatam. At Episcopi Constantinopolitani Imperatorum freti auctoritate, præcipuè verò Theodosii: *Socrates Lib. IX, cap. 28, Basilisci Tyranni: Evagrius Lib. III, cap. 4, Zenonis: Lege XVI, Cod. de Sacrosanctis Ecclesiis*, ac demùm Justiniani: *Nov. CXXXI, cap. 2. Patriarchica jura exercere non destiterunt; donec tandem primum in Synodo VIII, Can. VII, Dist. 22, dein et in Lateranensi IV, Can. V, constitutum fuerit, ut post Rom. Ecclesiam, quæ disponente Domino super omnes alias ordinaria potestatis obtinet principatum, utpote Mater universarum Christi fidelium, et Magistra, Constantinopolitana primum, Ale-*

xandrina secundum, Antiochena tertium, Hierosolymitana quartum locum obtineat, servata cuilibet propria dignitate.

XXVII. Quinimmò VII, meunte sæculo agente Leone Isaurico R. Pontificibus infenso, specioso Romanam Diocesium decurtandi prætextu, Romano Patriarchatui subtracta sunt, et Constantinopolitano addicta Illyricum, Epirum, Achaia, Macedonia, atque adeo etiam Sicilia, ac plurimæ Regni Neap. Ecclesiæ præsertim maritimæ, quæ sub græco erant imperio. R. quidem Pontifices, et Occidentis Imperatores acriter hac de re Patriarchis, et Imperatoribus Orientis restitit: sed Occidentalium conatus, et vota pervicacia Orientalium secundis rebus caruere ad sæculum usque XI, quo Northmanni Principes nostri græcis devictis suas R. Pontifici Ecclesias omnes cum pristinis juribus restituere.

§ V.

DE PATRIARCHATU HIEROSOLYMITANO.

XXVIII. Uti ob Sedem Imperialem Constantinopolitana, ita ob sanctitatem Urbis Hierosolymitana Ecclesia Patriarchatum obtinuit. Canone quidem VII, Nicæno nonnisi honoris prærogativa Episcopo Hierosolymitano tributa est, *Metropoli*, nimirum Cæsarensi, cui tanquam suffraganeus suberat *propria dignitate servata*. Verum Episcopi Hierosolymitani hanc prærogativam non satis habentes, primum jura Metropolitæ Cæsarensis, dein et Palæstinæ subjectionem sibi vindicare tentarunt. Adversus hujusmodi usurpationes magnis animis agentibus Episcopis Antiocheno, et Cæsereensi, quorum jura Episcopi Hierosolymitani ambitione violabantur, controversia ad Synodum usque Chalcedonensem protracta est; in qua *Act. VII*, Maximi Antiochensium, et Juvenalis Hierosolymorum Episcopi consensione statutum est, ut *Antiochenus Episcopus duas Phœnicias, et Arabiam sub propria habeat potestate; Hierosolymitanus autem tres Palæstinas itidem sub propria habeat potestate*. Igitur ab Synodi Chalcedonensis tempore jam quinque recensiti sunt Patriarchæ, Romanus, Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, et Hierosolymitanus.

§ VI.

DE PRIMATIBUS IN ECCLESIA OCCIDENTALI.

XXIX. Patriarchis in Oriente respondent quodammodo in Occidente Primates, seu potius Sedis Apostolicæ Legati; uti Thessalonicensis per Illyricum, et Arelatensis per Gallias. Iisdem pænè fruebantur juribus, ac Patriarchæ Orientis; nisi quod non potestate Patriarchica ea exercerent, sed potius jure a R. Pontificibus mutuato, quorum vice fungebantur. Quamobrem iidem fuisse videntur atque illi, quos posterior ætas *Legatos natos* dixit.

XXX. Verum X, ineunte sæculo receptis per Occidentem putidis Isidori mercibus, primum per Pontifices instituti sunt Primatus Bituricensis, Cantuariensis, Lugdunensis, Narbonensis, Armachanus, alique, quibus a Metropolitans adpellationes concessæ, et jus etiam datum anteferendæ crucis. In Regno Neapolitano Salernitani Archiepiscopi Primatus certò constat. Profecto Urbanus II, Constitutione edita Salerni an. 1099, Alfani Metropolitam Salernitanum, ejusque

successores Primatis prerogativa auxit in Metropolitans Ciremza, et Compsanum, atque eorundem Episcopos suffraganeos, quibus obedientiae iuramentum ipse, tanquam Primati, praestandum jussit. Tum omnes earundem Provinciarum Episcoporum electiones ipso Archiepiscopo Primati praesente, ac dirigente peragendas decrevit. Videsis Baronium *ad eundem annum* 1099, et Ughellum in *Archiep. Salernit.*

(**) XXXI. In Hispania quantum ex nostris Conciliis colligere est, Primates olim iidem erant, qui Metropolitae: at inductis putidis Isidori Decretalibus, in quibus Primates a Metropolitans distinguere visus est impostor ille, Metropolitanorum non pauci in Primatis titulum intendere coeperunt; quibus et adpellationes concessae, et *Crucem* ante se elevatam in jurisdictionis, et potestatis signum deferre permissum; uno verbo cuncta Patriarcharum jura Primatibus donata, ita ut utrumque vocabulum pro una eademque re sit usurpatum. Videsis a *Leg. IX, Tit. V, Partit. I. (*)*

(**) XXXII. Eo quoque honore insignivit Bernardum Archiepiscopum Toletanum Urbanus II, in Constit. data Agniæ idib. Octob. an. 1088. Quaedam ipsius verba lubet transcribere: *Teque (sicut ejusdem urbis antiquitus constat existisse Pontifices, in totis Hispaniarum Regnis Primatem privilegii nostri sanctione statuimus. . . . et auctoritatem pristinam Toletanae Ecclesiae restituere non negamus. . . . Primatem te universi Hispaniarum Praesules respicient, et ad te, si quid inter eos quaestione dignum fuerit, referent.* Et sanè ipsi aliquam supra reliquos Hispaniae Metropolitans praerogativam tribuere videtur Syn. Tolet. XII, *Can. VI.* Sed protinus apud Apostolicam Sedem auditae sunt Narbonensis, et Tarraconensis querelae, quas Legatus ab Urbano missus sedare cupiens, Toletanum nedum in collato sibi titulo confirmavit, sed et Legati a Latere Pontificis prerogativa decoravit; quin et indultum Toletano privilegium apertis eisdemque fere verbis, quibus Urbanus, eidem Bernardo adseruerunt Paschalis II, 2 Novemb. an. 1110. Gelasius II, 13 Novemb. an. 1119, et Calixtus II, 5 Novemb. an. 1122, Raymundo Honorius II, 30 Novemb. an. 1125, et Lucius II, 13 Martii an. 1144, Joanni Eugenius III, 13 Februarii an. 1152, &c. (*)

(**) XXXIII. Non idèd sopitae sunt controversiae: diù et acriter disceptatum est de Primatu a compostellano, Bracarense, et aliis. Haec serò perpendens pacis studiosissimus Eugenius, non semel omnibus injunxit Hispaniarum Episcopis, ut Toletano tanquam Primati parere non dubitarent; immò suspensionem inflicturum se comminatus est Bracarense, nisi a die 19 Decembris usque ad Dominicam in Palmis Primatum Toletanum agnoscere deliberaret. Et quum ab Anastasio IV, indultum impetrasset exemptionis a Toletano Compostellanus, illud Hadrianus IV, ac bis Alexander III, irritò habuere, eo quod *neque de communi, neque de sanioris partis fratrum consilio fuisset elicium.* Tandem verò Toletani Primatum supra Bracarensem, et Compostellanum firmavit Alexander III, 15 Julii an. 1163, et supra Hispalensem Honorius III, quocirca Philippus V, per Secretioris Consilii Ministrum Hispalensi, qui Romae aderat Procuratori, indicare curavit die 18 Martii an. 1722, quantum sibi Ecclesiae suae pertinatia displicuisset. (*)

(**) XXXIV. Verùm etsi tot, tantisque Romanorum Pontificum Constitutionibus confirmatus sit Archiepiscopi Toletani Primatus; quamvis Martinus V, 30 Maii an. 1427, eidem Toletano concesserit, quod Conciliis Nationalibus praesent; quamvis Joanes II, 20 Augusti an. 1448. Primatis, et Patriarchae Hispaniarum, ac Cancellarii Majoris Castellae honores ab omnibus ipsi deferendos esse decreverit;

quamvis Philippus V, eundem Toletanum ob Dignitatis sublimitatem *Excellentiae* titulo decoraverit *Leg. XVI, n. 11, Tit. I, Lib. IV, Novae Recop.* et iteratas Tarraconensis Ecclesiae contentiones represserit 15 Julii an. 1722, institere nihilominus Tarraconenses Archiepiscopi in Primatis epitheto firmiter sustinendo. Videsis *cap. 2 de Auct. et usa Pallii, Collect. Canon. Tarracon. an. 1591,* immò neque desierunt hucusque seipsos Primates adpellare. Nos igitur partium studio penitus seposito, non possumus Tarraconenses Archiepiscopos Primates nominare. (*)

XXXV. Porrò hi quoque Primatus successu temporis exoleverunt; adeo ut Primates, qui supersunt, tales sint titulo tenus, uno excepto Lugdunensi ad quem, testibus Petro de Marca *Dissert. de Primat. n. CXXII,* et Fleurio *Instit. Eccl. Part. I, cap. XIV, n. 6,* adpellatur a sententiis Metropolitanarum Turonensis, Senonensis, et Parisiensis. Igitur Occidentales hi Primates, veluti medii erant inter Patriarchas, et Metropolitans; dum simul et Metropolitans praerant, et R. Pontifici tanquam Occidentis Patriarchae suberant.

§ VII.

DE PATRIARCHIS LATINIS TITULARIBUS.

XXXVI. Jam verò, ut ad Orientales Ecclesias redeamus, quum plerique Orientis Episcopi, et Patriarchae ab obedientia R. Pontificis descivissent, et in variorum errorum tenebris versarentur; hinc factum est, ut pro sectarum multitudine, ac varietate, multi emerent Patriarchae partim ex ruinis Patriarchatum Antiocheni, et Hierosolymitani, et partim ex divisionibus Patriarchatum Alexandrini, et Constantinopolitani. Hi sunt Jacobita, et Maronita, quorum uterque Antiocheni nomen adsumit, Cophtus, qui, quam Alexandriae sedeat, Alexandrini Patriarchae titulum sibi tribuit, Armeni duo, aliique plurimi, quos vide apud Thomass. *Part. I, Lib. I, cap. 24.* Ex hujusmodi Orientalibus Patriarchis solus Maronita Catholicus est; et in perfecta communione cum Ecclesia Romana persistit: alii suos aliquando ejurarunt errores, sed eorum fides non diù perstitit.

XXXVII. Patriarchae Latini Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, et Hierosolymitanus tales sunt titulo tenus, quum tantummodò Patriarchalibus insignibus, et consessus prerogativa fruuntur. Horum Patriarcharum origo, uti et ceterorum Episcoporum titularium, ex Patriarchis, et Episcopis repetenda est, quos in subacta primum Palætina, dein et in debellato Constantinopolitano Imperio Latina Ecclesia constituit. Quamvis enim hujusmodi regiones in hostium redierint ditionem, unde earum Latini Antistites exules facti sunt; variis tamen ex caussis, quas enumerat Thomass. *citato, Lib. I, cap. 26,* suos, licet titulo tenus, successores habuerunt. Sed et antiquiora Episcoporum titularium exempla inveniri posse observat idem Auctor sequentibus *cap. 27, et 28.*

XXXVIII. Sunt et alii Patriarchae Minores, qui, ipsis R. Pontificibus deferentibus, et titulum, et honores habent Patriarchicos; et hi sunt Aquilejensis, et Venetus; quibus postea Indianus, et Lusitanus accessere. Videsis Carolum Gagliardum *Instit. Can. Lib. I, Tit. 14.*

(**) XXXIX. In Hispania, Indiarum Regno a Paganorum expugnato dominio, curavit Philippus III, ut Patriarcha sub hoc nomine institueretur, id quod probavit Paulus V, qui Didaco Guzmano primum Indiarum Patriarchae titulum absque ulla prorsus in Indos Episcopos jurisdictione, indulsit an. 1615 quem novis

Reges Nostri cumulare studentes prærogativis, Indiarum Patriarchæ, Pro-Capellani Majoris, ut vocant, Regiæ Aulæ primi Regii Eleemosynarii, et Vicarii Generalis totius Hispaniæ exercitus, et Antistis insignis Equestris Ordinis Caroli III, dignitates superaddere constituerunt, eique Romani etiam Pontifices Cardinalitiæ dignitatis galerum mittere non gravantur. (*).

CAPUT SEPTIMUM.

DE METROPOLITIS.

METROPOLITARUM ORIGO.

I. Metropolitaram origo Apostolicæ institutioni omninò tribuenda videtur. Enimverò Eusebius *Lib. III, cap. 4*; Chrysostomus *Hom. I, in Ep. ad Titum*; Tito Ecclesiarum in Creta Insula et Timotheo totius Asiæ Provincie gubernationem a D. Paulo concreditam apertè statuunt; qui deinceps Episcopos in variis earundem Provinciarum urbibus constituerint. Num verò Apostoli omnibus, ac singulis Provinciis ejusmodi Metropolitam præfecerint, rectè quæri potest. Verò similior videtur Petri de Marca sententia, qui *Lib. VI, cap. 1, n. 9*, censet, Apostolos in Timotheo Tito, et fortasse etiam in aliis a se in principibus civitatibus constitutis Episcopis specimen quoddam metropoliticæ potestatis dedisse, executionem verò, et complementum sequentibus temporibus reliquisse.

II. Adhæc quum identidem hæreses, et schismata erumperent, tum inter Episcopos controversiæ oborirentur, fortasse illud maximè opportunum visum fuit, unum aliquem in singulis Provinciis Episcopum constituere, cujus ad arbitrium oborti casus referrentur; atque ita tum fidei tuendæ, tum paci Ecclesiasticæ fovendæ consultum foret: id verò non multò post Apostolorum ætatem.

III. Profectò Canones sic dicti Apostolici *Canone XXXIII*, meminere, Primarii in quavis provincia Episcopi, quem reliqui, *Caput agnoscant, et nihil faciant, quod sit arduum, aut magni momenti præter illius sententiam*. Synodus Illiberit., *Can. LVIII, de primæ Cathedralis Episcopo* loquitur; tum Irenæum Lugdunensem cæteris Galliæ Episcopis præfuisse, scribit Eusebius *Lib. V, cap. 24*. Igitur jam inde ab Apostolorum ætate Metropolitaram vestigia apparent; at verò nullibi antè Concilium Nicænum *Can. VI*, nomen illud invenies; (**). neque in Hispania antè Tarracon. an. 516, *Can. V*, (*) primitus enim dicebantur *Primæ Cathedralis Episcopi, Primate Provincie, Principes, et Primæ Sedis Episcopi*.

IV. In Africa Metropolitani, qui ex Concilii Carthag. III, *Can. XXVI, Primæ Sedis Episcopi* dicendi erant; interdum appellati inveniuntur *Patres, et Senes*; uti ex Cod. Africano *Can. XC*, et ex multis Augustini Epistolis 136, 149, 152, 235, 261, aliisque colligitur: cujus nominis illa ratio est, quod sola Carthagine excepta, cujus Episcopus firmiter Provincie Africæ sic dictæ Metropolitanus habebatur, in reliquis Provinciis Primatus, seu jus Metropoliticum de civitate alia in aliam transferebatur, et semper cum seniore Provincie Episcopo migrabat; uti ex Concilii Milev. I, in *Cod. Afric. Can. LXXXIV*, et ex pluribus Augustini Epistolis, præsertim verò ex 217, perspicuum est. (**). In Hispania autem perpetuus Metropolitæ titulus uni videtur adfixus Ecclesiæ in præfato *Can. LVIII, Illiberit.* id quod extra dubitationem obtinebat exeunte eodem sæculo IV, uti colligitur ex Epist. Siricii ad Hiem. an. 385. (*)

V. Quinimò et Episcopo Seniori ubi contigerit haud rectè suo munere fungi, auferri poterat; quò in casu ad proximum in ordine, qui se antè reliquos omnes consecratum probasset, devolvebatur: Aug. *Ep. 261*. In aliis etiam provinciis quid similè accidebant, ubi Metropolitam a recta legum norma descisceret; tunc enim munere ei ad tempus abrogato, Primatus plerumque Seniori in Provincia committebatur: Eusebius *cap. 23*.

VI. Metropolitæ igitur sunt Episcoporum Provincie Præsules; dicti Metropolitæ ex eo, quod in urbe, quæ civili politia Metropolis erat, plerumque constituti essent. Quinimò IV, et V sæculo jus metropoliticum Ecclesiasticum cum civili adeo conjunctum erat, ut Synodus Taurinensis an. 397, *Can. I*, decreverit: *Qui ex iis comprobaverit suam civitatem esse Metropolim, is totius Provincie primatum obtineat*. Et Chalced. *Can. XVII, Si qua vero civitas potestate imperiali novata est, aut si protinus innovetur, civiles dispositiones, et publicas, Ecclesiasticarum quoque Parochiarum ordinis subsequantur*: hinc, uti ad rem observat Christ. Lupus Schol. in *Can. XII, Chalced. Divisa per Principem provincia quomodo duos Proconsules, aut Rectores civiles, ita duos acciperet Metropolitam*.

VII. In Regionibus, quæ modo Regnum Neapolitanum constituunt, num antiquitas fuerint Metropolitani gravis inter Eruditos, nec adhuc finita lis est. Plerique ad VIII. usque sæculum nullos fuisse censent; atque adeo Rom. Pontificem Ecclesiarum Suburbicariarum Metropolitam dumtaxat faciunt. At contra Petrus de Marca *Conc. Sac. et Imp. Lib. I, cap. 7*, contendit jam inde ab IV sæculo tum in reliquis, tum vel maximè in iis suburbicariis Provinciis, quæ ad Regnum Neapolitanum pertinet, Metropolitam, Metropoles, et Provincias Ecclesiasticas agnoscendas; idque pluribus, nec contemnendis ex antiquis monumentis desumptis rationibus demonstrat. Quænam hoc in capite nobis sententia adrideat, in nostris *Antiquitatibus Christianis* aperiemus.

VIII. Sæculo VIII, uti Tit. *super. indicavimus*, quum Sicilia ac plures Regni Neapolitani præsertim maritimæ Ecclesiæ ab R. Patriarchatu avulsæ Throno Constantinopolitano adnexæ fuerint, Patriarcha Constantinopolitanus uti Episcopum Syracusanum per Siciliam, ita Episcopos Rheginum, et S. Severinæ per Calabriam Metropolitam constituit: Nilus Doxopatrius *De quinque Thronis Patriarchalibus* apud Leonem Allatum *de Eccles. Orient. et Occident. perpet. cons.* et Novella Leonis Imp. apud Leunclavium *Tur. Græc. Rom. Tom. I*. In eadem Novella recensentur Episcopi eorundem trium Metropolitaram Suffraganei: scilicet num. XXXII. *Rhegiensi, sive Calabriae. 1. Bibonensis. 2. Taurinæ. 3. Locridis. 4. Rusiani. 5. Scylacii. 6. Tropæi. 7. Amantecæ. 8. Crotonæ. 9. Constantiensis. 10. Nicoterensis. 11. Bisuntiani. 12. Novocastrens. 13. Cassani. Num. XLIX. Severianæ, Calabriae. 1. Eurysatensis. 2. Acerentinus. 3. Gallipolitanus. 4. Aisylorum. 5. Castriveteris. Sub Syracusano Siciliae. 1. Taurominitanus. 2. Messanensis. 3. Agrigentinus. 4. Croniensis. 5. Lilybæi. 6. Drepani. 7. Panhormitanus. 8. Thermarum. 9. Cephaludii. 10. Alesæ. 11. Tyndarii. 12. Melitensis. 13. Liparensis.*

IX. Idem Constantinopolitanus Patriarcha nonnullis Episcopis, quos ad Metropoliticam dignitatem evehere ipsi non licuit, honorificum dumtaxat Archiepiscopi titulum est elargitus: uti præ cæteris Neapolitano et Messanensi. Undè in eadem Leonis Novella occurrunt *Archiepiscopatus XIV, Neapolis. XV, Messana. LV, Hydruntino qui subsit, nullus est Thronus*. Profectò Sergius Episco-